

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

Direcció, Redacció y Administració

Travessia de la Rambla, n.º 12

SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell	2 rals al mes.
Fora	8 » trimestre.
Un número sol.	1 »
Anuncis á preus convencionals.	

OBRA NOVA

❖ BOSQUEROLAS ❖

Aplech de poesias per JAUME NOVELLAS DE MOLINS

ab una carta prólech de ERNEST MOLINÉ Y BRASÉS

Se ven al preu de **DOS pessetas** en lo Centre de Suscricions de Llorens Lladó, carrer de Sant Pau, núm. 4, Sabadell.

GUERRA Á LA POLÍTICA

La crissis industrial es deguda al poch patriotisme de las collas polítiques que se engreixan ab nostre patrimoni.

Ab aquestas mateixas paraulas donarem fi á nostre passat article y ab las mateixas comensèm avuy ja que tractém de demostrar la terrible veritat qu' en son si enclouhen.

Mes avans de comensar debem afegir á la crissis industrial també la crissis agrícola tota vegada que la industria y la agricultura son dos cossos completament agermanats per constituhir abdos la cristallina font de riquesa de un pays que com lo nostre may li ha dolgut lo mes acendrat treball en profit y prosperitat no tan sols dels interessos particulars sino també dels de Espanya en general.

Recordemnos sino de quan los polítichs madrilenys aferrats á la tan terrible escola lliure-cambista pretenian ab sos primers tractats y

ab lo modus-vivendi ab Inglaterra la ruina total de Catalunya; allavors los agricultors espanyols que componen en sa majoria la Espanya castellana, cegats per las florejadadas paraulas dels partidaris d' aqueixa malehida escola, veyan ab gust y aplaudian ab totas sas forsas, per mes que sia trist recordarho, com nos enderrocavan lo baluart de la industria creyent d' aquesta manera poder exportar sos productes cada día ab mes estima y obtenir en cambi mes baratas las manufacturas extrangeras. Ben poch se recordavan los castellans allavors que la regió catalana, única perjudicada en aquella fetxa, pera esser la única que ha sapigut á forsa de grans sacrificis remontar la industria á l' altura que li pertanyia y teixir ab sos travalls un nou florós á la corona d' Espanya, ben poch se recordavan, repetim, que Catalunya es una regió tan digna d' estima com la que mes ho sia de las que componen la nació espanyola.

Mes ells ho feyan únicament guiats pel móvil que 'ns imputavan á nosaltres, guiats pe l' egoisme. Los polítichs madrilenys ja 's cuidaren be prou de ferlos hi entendreho aixís, y embadalits los seguiren, confiats los escoltaren, y foren prou incréduls pera no seguir los consells dels catalans que ja per endavant los hi anunciaren la seva ruina ¡Trist premi de la seva complascencia y dels seus aplaudiments en vers la escola lliure-cambista! Ara s' haurán convensut de si 'ls catalans obravan ab cap mira egoista y de si sos amichs polítichs los conduhian *efectivament* á esser lo que ells tan pomposament calificavan *de granero de Europa*.

Be prou nos donan á entendre que comensan á pensar com nosaltres ab la formació de la «Lliga agraria», aqueixa inmensa massa de agricultors que s' ha fundat pera protestar dels desacerts econòmichs comesos baix la sombra y protecció d' ells mateixos.

Ja han adelantat un gran pas en lo camí de la seva regeneració: la agricultura pensa igualment que la industria, falta no mes que industrials y agricultors se uneixin com un sol home pera combatrer ab totas sas forsas á la política madrilenya, recordant com ja hem dit al comensar lo present article que son dos cossos agermanats y que sols units y ajudantse l' un á l' altre poden retornar la riquesa á aquest desdixat país.

Aquesta es la unió que nosaltres considerém imprescindible si es

que com á bons patricis volem allunyar la miseria que per moments ve apoderantse de totes las regions españolas.

Per aixó hem combatut en los anteriors articles la unió dels industrials al sol objecte de formalisar los negocis tota vegada que lo desgabell d' aquestos, es provinent de la crissis industrial y agrícola y res podrán lograr mentres las malehidas causas subsisteixin. Enhorabona que 's tinga cuidado referent als compradors de nostres géneros, ó que no 's sollicitin, com fins ara se acostumava, si no reuneixen las condicions d' honradés, experiencia y garantía, necesarias á la ordenada marxa de la industria y del comerç; pero pretendre altra cosa avuy per avuy ho creyem del tot impossible.

Lo que nos toca fer y cada dia nos es mes necessari, es que deixant apart mesquinesas de partit que sols á nostres governants engreixan, anem ben units y lligats unicament per los sagrats interessos de la Patria, á fi de podernos defensar ab totes nostras forsas quan aquestos se veigin atacats pels que deurian esser los primers en ampararlos. La unió fa la forsa y aquest ditxo que fins 'ls noys 'l saben, sembla que siga ignorat dels que ab mes deber devian posarlo en vigor.

Enrera, donchs, 'ls bandos, y avant la sagrada germanó.

Procurém quant sia l' hora, que nostres Ajuntaments representin verdaderament á tots los pobles qu' administran y no á un color polítich determinat pera afavorir d' aquesta manera tal ó qual elecció de diputat á Corts.

Pensem que los antipatías y rencors personals que la política engendra, no poden dar altre profit que la desdixada desunió que avuy abat nostras forsas, impossibilitantlas á tot fi noble, digne y patriótic. Tinguem present que no es aquest lo camí que 'ns ensenyaren nostres pares y á 'ls quals nos mana Deu honrarlos y obehirlos.

Nostres passats tingueren la sublim abnegació d' olvidar agravis y ofegar en son pit tota classe de ofensas, devant dels interessos de Catalunya y d' Espanya. ¿Per qué no ho podém fer nosaltres? Som per ventura de pitjor condició que 'ls que varen colocar á Sabadell á l' altura que 's mereixia per son caracter actiu y treballador?

No ho creyém aixís; pot l' incesant mohiment industrial y mercantil, haver amortiguat en lo cor, lo sagrat amor de la Patria, pero aquest no tardará á renaixer.

Quant la desgracia persegueix á una familia, tots sos individus, tots los parents, olvidant á l' hora agravis y ofensas, s' ajudan mútuament y enllassats ab lo mes sant dels llassos, ab lo de germanó, la combaten ab totas sas forsas.

¡No podém ferho, donchs, nosaltres, germans tots de la gran familia catalana?

¡Oh! si, si, no hi ha pas cap dupte.

La rassa dels catalans no ha mort encara.

SECCIÓ POLÍTICA

Ab motiu dels projectes del ministre d' Hisenda hi ha hagut altra volta dissidencias en lo camp ministerial.

No obstant aquesta vegada, no arribará la sanch al riu.

Com no es per cap motiu polítich, será facil que s' entenguin abiat.

Y aixis 'ls plats trencats, no 'ls pagarán los afanyosos de figurar en la politica.

'Ls pagarà 'l pays.

Diu un periódich madrileny que la crísis es cosa segura, pero que s' ha aplassat en vista de la malaltia del senyor Sagasta.

Fins en aixó te sort D. Práxedes.

Cau malalt á temps.

Aixis haurá de covar la crísis tot covant la malaltia.

Diu *La Época* que 'l senyor Puigcerver, ministre d' Hisenda, está buscant una cómoda postura pera caurer.

No s' amohini *La Época*.

Aquesta gent cau sempre com 'ls gats.

De potas.

Digué 'l senyor Sagasta no fa molts dias que Espanya fora la nació de mes fácil governar si no fos per los polítichs.

Aixó sí; ho va dir desde 'l banch blau y presidint 'l ministeri.

Las vritats poden dirse.

Pero deixar la moma, no.

Lo passat dimecres terminá per fi la discussió sobre 'l Jurat en 'l Palau del Senat.

Faltava sols la votació y aquesta com de costum será favorable al Govern que per aixó fa 'ls diputats á mida del seu gust.

¡Espanya está d' enhorabona!

Las reformas políticas adelantan encare á pas de tortuga.

En cambi 'l treball y la riqueza se 'n van... telegráficamente.

Diu *El Imparcial* que 'l *Gran Oriente de la Masoneria* es mes inofensiu encara que D. Carlos VII.

Tal-la, tal-lera.

Bon parell de... pobres d' esperit.

Lo senyor Romero Robledo continua enfeynat ab lo de Río Tinto.

'S veu que 'l bon senyor no s' ho pot treurer del cap.

N' ha fetas tantas que fins li deu semblar impossible que ningú siga capás de ferne alguna mes.

Es 'l verdader retrato de D. Juan de Robres.

Va pegar als estudiants de la Universitat de Madrid.

Y are dona diners á las víctimas de Río Tinto.

Segons hem pogut veurer s' ha fet una gran tirada del Discurs del senyor Cánovas pronunciat en defensa, segons sémbla, de la producció espanyola.

Han tingut mal gust los conservadors paganos en la tirada del esmontat discurs.

Perque si 's creuhen fer propaganda ab la excusa de la protecció, s' equivocan, que ja estem massa acostumats per desgracia á veurer que 'ls homes polítichs d' Espanya, fins de lo mes sagrat ne fan una arma pera escalar 'l poder.

Y despres que la forma donada al llibret que conté 'l discurs, sembla la d' aquests opúsculs que 's venen á ralet en las llibrerías relligiosas.

¡Pobre Cánovas! Ya 'l tractan de Carulla.

D. PAU MONTLLOR JUNCÁ

Cada volta que l' implacable mort sega l' existencia d' un ser benivolgut y apreciat de tothom per sas escepcionals virtuts públicas, sentim recansa y creyém veurer la fatídica sombra de externini que s' acosta afanyosa de no deixar sa tasca sens matar de soca y arrel lo arbre fraternal de la antigua y tradicional germanó.

No es pas nostre intent fer la biografía del difunt senyor Montllor Juncá; sa mòdestia excesiva 'ns priva en eixa ocasió de fer lo que generalment se 'n diu un judici crítich, mes ó menys acertat, ó rahonable; puig cab molt be en tot trevall d' aquesta índole ser excesivament adulator, lo cual no fá per nosaltres, ó mostrarse, á forsa de divagacions innecesarias á voltas, plenas de rebuscada llógica sempre, un bon xich parcial en la relació de fets, segurs de que 'l testimoni de major escepció no pot ja corretgir las estudiadas faltas comesas ab la suficient premeditació, ó ab vergonyant malicia. Estem nosaltres en aqueixa clase de trevalls tan distants de 'ls que adulan per sistema com de 'ls que, ja sia per malicia ó pera contentar al geni de la murmuració, denigran ab cor fret y aparent satisfacció reputacions mol ben sentadas en 'l concepte públich.

Don Pau Montllor y Juncá, no té historia aparent; puig que com ja havem dit fou sempre un modelo de modestia y jamay pretengué que de sos actes se 'n prengués nota, convensut de que aquesta vall de llágrimas es un niu de passions y en la qual l' enveja es la nota més

culminant, la *virtut* que mes circula. Per consegüent, havem de concertar nostres notes á lo que havem vist nosaltres, y aixís no es fácil que 'ns enganyém.

Contemporani de 'ls malograts patricis don Anton Casanovas Sallarés, don Joan Bta. Corominas Plá, don Joan Sallarés Marra, don Joseph de C. Durán y altres que sentim no recordar en aquestos moments, fou un de tants continuadors de la pacífica y profitosa obra de vetllar per lo progrés de Sabadell, dedicant tota sa joventut al millor lluhiment de la industria y essen jefe de l' antigua y acreditada casa que girá baix la rahó social de *Montllor Hermanos*.

De 'ls malaguanyats patricis senyors Sallarés, Durán, Casanovas y Sallarés, Corominas, Montllor y Juncá, Sabadell nos 's cansará may de dirne be; puig á la part que vetllaren dia y nit per la sort de la primera y mes acreditada ciutat industrial de Catalunya sostingueren ab gran acert y mellor profit ben alt lo penó de la concordia, tractanse uns ab altres ab carinyo propi de germans y com á fills á tots los obrers de sas respectivas fábricas. Mentres ells estigueren al frente de 'ls assumptos locals jamay hi hagué la mes petita disputa y lo que un volía volian tots. ¡Y com no, si uns y altres eran una mateixa sang y portavan un mateix fi: lo progres moral y material de Sabadell!

No 's fa avuy aixís per desgracia; creurian de bona fé que 'ls il·lustres patricis que havem nombrat varen morir sens fer testament, quan se fá tot al revés de lo que 'lls feyan. ¡Y aixís anem de bé! ¡Llástima, llástima gran que s' acabin y no 's trobi qui puga reemplaçarlos.

.....
Mes deixems de recordar lo que passa, que es ni mes ni menys qu' una vergonya, y tornem al nostre objecte principal.

L' últim de 'ls bons patricis qu' han rendit lo degut tribut á la mort, don Pau Montllor Juncá, havia desempenyat lo càrrech d' Alcalde primer d' aquest Excelentíssim Ajuntament ab grant acert y molt á gust de tota la població, com també havia sigut president del *Gremi de Fabricants*. Perteneixia á varias societats benéficas, essent un de 'ls que ab mes noblesa de sentiments afavoria al pobre necessitat.

Sa mort, ocorreguda lo disapte dia 18 del corrent, causá general sentiment en aqueixa població; y á son enterro que 's celebrá lo dia següent asistí numerosa y distingida concurrencia entre la qual hi

vegerem molts de sos companys de professió, gran número d' amichs y admiradors y alguns comerciants de Madrid y provincias, ó sian don Joan Bta. Mato, don Timoteo Bustillo, don Pau Dachs, don Amado Alfaro, don Miquel Aparicio, don Facundo García, don Santiago Briñas, nostre estimat compatrici don Marcelino Durán y altres que sentim no recordar.

Descansi 'n pau lo qui fou en vida particular amich nostre y rebi sa atribulada familia la expressió de nostre sentiment per tan irreparable pérdua.

¡Sabadell, sa terra nativa; l' industria, sa primera font de riquesa, están igualment de dol!

EXPOSICIÓ UNIVERSAL CATALANA

Próxima á obrirse la Exposició de Barcelona, considerem oportunas algunas reflexions sobre la significació y transcendencia del primer Certamen internacional que 's celebra á Espanya, no pas baix lo punt de vista de nostra actual situació econòmica, ni de la influencia mes ó menos gran que pot tenir pera 'l desenrotlló comercial ó industrial temps á venir, sinó baix l' aspecte purament social.

Cal que tinguem present en primer lloch que la Exposició Universal de Barcelona, com á idea, ha nascut, ha crescut y s' ha realitzat, no pas dintre d' Espanya sinó á Catalunya. Efectivament, ab l' afany de realisar un negoci, uns quants particulars concebiren la idea de celebrar una Exposició Internacional á Barcelona, y al acariciarla si bé tingueren en comte la especial situació geogràfica de la capital del Principat y 'l gran número d' elements de riquesa ab que conta, no despreciaren ans bé entravan en sos càlculs lo caracter del poble català, las aspiracions latents en la seva conciencia y fins la solidaritat que caracteriza als pobles destinats á governarse á sí mateixos que jamay ha fallat entre 'ls fills d' aquesta noble terra.

Y verdaderament, la Exposició Universal de Barcelona es filla d' aquest caracter, d' aquestas aspiracions, d' aquesta solidaritat jamay desmentida entre catalans. Vegemho sinó: la idea dels primitius organitzadors fracassa; Barcelona, millor dit Catalunya, que trová bona la idea y que 's sentí rebaixada davant de la impossibilitat de sa realització, aconsella, exigeix que sas corporacions administrativas, mes ó

menos llegítimas, fillas de sa voluntat, s' apropihin lo pensament, y 'l tirin endevant; hi haurá oposició per par dels enemichs de Catalunya, ¿que hi fá? es una oposició prevista que pot desafiar molt bé un poble com lo catalá que te plena conciencia de sas forsas y de son valer.

La oposició no 's feu pas esperar. A Madrit hi havia 'l pensament de convocar á las naciones á un gran certamen industrial per aquest any; la primera Exposició Universal estava projectada pera honra y gloria de Espanya. Es mes, ja feya temps que s' estava organisant á Madrit una Exposició Regional, qual apertura havia d' efectuar-se també per aquesta época. Lo mon oficial obgetá donchs, al demanarsa cooperació á la gran empresa que s' inaugurarà 'l vinent Abril á Barcelona, que no podia contribuirhi. Despres, convenssut mes que pel prech dels catalans per la exigencia dels extrangers y per la por del ridícul que en los castellans pot mes que la por d' una guerra civil, tingueren d' ajupirse á concedir una subvenció.

Encara recordem lo deplorable efecte que produhí á tots los catalans la hipócrita protecció oficial y la mesquinesa de la *proverbial hidalguia*: un periódich de Cuba, redactat en sa majoria per empleats del poder central, consigná ab tota la barra, que podria celebrarse la Exposició Universal á Barcelona, mercés á la generositat del govern de Madrit, y semblant sortida ocasioná un esclat d' indignació en tots los catalans de las Antillas.

No podem olvidarnos al tractar de las oposicions sistemáticas que ha trovat la Exposició, de la iniciada per una associació que 's diu catalana, la qual per alcansar son obgete ni reculá sisquera en buscar l' aplauso y cooperació dels enemichs declarats de Catalunya no conseguint altre cosa que ferir la corda sensible del cor dels nostres compatricis, fent ressaltar una vegada més aquesta solidaritat que fá que trobém un trós de patria tot arreu ahont se parla en catalá.

Altres oposició havia de temer Catalunya, perque podia perjudicar molt mes á la gran idea que anava á realisar: parlem de la apatia, de la pobresa, de la desorganissació en que viuhén la gran majoria de las regions espanyolas. Es aquesta una oposició merament pasiva pero capassa de rompre lo caracter de mes fort trem y ab lo qual ha tingut de bregar la Direcció de la gran empresa. Trevall de gegants es

mourer aquesta gran massa inerta á' copia de servitut y embrutiments. ¡Quins datos mes curiosos pera la historia política y social d' Espanya enclou l' expedient de la Direcció!

Pero al mateix temps aquest expedient será la prova mes ferma de lo que pot y de lo que val Catalunya.

La Exposició Universal de Barcelona es un fet d' aquells que marcan época en la historia dels pobles. Fets consemblants son de gran transcendencia en lo terreno social porque, aixis com l' individu se 'l coneix per lo que fa, no per lo que diu, als pobles se 'ls estudia pels actes que realisan, no per las aspiracions mes ó menos lligítimas manifestadas per tal ó qual de sos representants. Ab la exposició de Barcelona, Catalunya ha pogut comprovar una vegada mes, que encara viu aquesta unitat de caràcter que 'l feu gran en altre temps, que subsisteix encara complerta solidaritat entre tots sos fills y que unas mateixas aspiracions los uneixen.

De molt ha de servirnos als catalans lo saber ab quinas forsas contém; pero la Exposició Universal tindrà un altre consecuencia mes profitosa encara pera nosaltres, la decepció que 'ls estrangers se n' endurán de Barcelona cuan vagin á visitarla.

Donada la idea que en l' extranger se te d' Espanya, vindrán envá á Catalunya pera estudiar la llengua, las tradicions, las costums, lo caràcter espanyol. Y d' aquesta decepció 'n surtirá guanyantli Catalunya, fins ara confosa davant del mon civilisat, entre las pobres provincias ermas y desertas, que rodejan la capital de la monarquía, única població d' Espanya oficialment coneguda al extranger.

S. F. y B.

LO SITI DE TOLOSA

11 de Maig de 844.

OBTINGUÉ 'L PREMI OFERT PER L' EXCM. D. VÍCTOR BALAGUER
EN LO CERTAMEN DE VILANOVA Y GELTRÚ

I

Forta guerra n' ha moguda
á n' en Cárles, son nebot;
l' Aquitania en pes l' ajuda,
y 's prepara en la batuda
de Tolosa á fé un va y tot.

Com un còrçer que 's desboca
la nova corre al moment;
quan en Càrles l'ou de boca
del missatge, als seus convoca
y... á Aquitania falta gent.

Y al devant la peonada,
y al darrera 'ls cavallers,
l'host dels franchs' adalerada
á Tolosa es arrivada
com un núvol d' esparvers.

Fins als murs, qu' una jeganta
rassa d' héroes va bastí,
Carles sa jent endevanta
y, estrenyent lo cercle, planta
sos reials en San Serní.

Sembla que febre l'hi dona
l'empresa que te entre mans,
car li han dit y s' enrahona
que 'l Compte de Barcelona
ajudava als aquitans.

Y en sa tenda, que desplega
sos pendons als quatre vents,
concirós; trist s' arreplega
sovint sot sol, y s' entrega
als mes negres pensaments.

--No es mon nebot, diu, encara
qui aquest odi m' ha enconat;
altre serp m' estreny suara
y m' escup tot á la cara
lo verí mes indignat.

Per eix Compte que procura
sempre alsarse, may m' he vist
la corona al cap segura;
de res val per ell la jura
feta ab sanch de Jesu-Crist.

No 'n te prou obrint la llaça
del dupte que 'm va encarnar,
d' eix secret que Deu amaga
que l' honor de ma nissaga;
com un cranch ve á rosegar.

Vol ser Rey; vol la corona
de la Marca cenyir ell,...
fins los parents m' abrahona...
¡Ay Compte de Barcelona
Deu te guart del meu coltell!---

II

Cridat per Cárles, arriba
en Bernat á San Serní;
si 'ls honors comptals li priva
be 'l reb á sa comitiva
al portal del monestí.

Lo Compte la brida amolla
del corcer; travessa altiu
d' espasers la llarga colla;
arriba al Rey, s' ajenolla
y, besantli 'ls peus, l' hi diu:

—A concell me demanáreu
per traydor y per dolent,
y, Senyor, vos olvidáreu
que vos lo pactat firmáreu
y jo acato 'l jurament.

Sapigáu que Barcelona
pel pactat, no déu ni pot
faltar may á la corona
y que 'l Compte tampoch dóna
ajuda al vostre nebot.—

Aixís que en Bernat acaba
deixa en Carles l' escambell;
ab la ma esquerra l' alsava
y ab la dreta al pit l' hi clava
la fulla de son coltell.

Y, espurnada en sanch la cara,
diu, trepitjantlo, al baixar:
—Malhajas mil cops encare
tu que 'l tálem del meu pare
y ton Rey vas deshonrar.—

Gira 'ls ulls á la rodona
satisfet del crim comés;
posa 's la ma á la corona,

somriu de goig una estona
y diu als seus cavallés:

—Are, á Tolosa; passada
siga á foch y á sanch del tot;
acabém d' una vegada
ab eixa jent empeltada
del orgull del meu nebot.—

Y sobre 'ls murs, desseguida
llensa 'l trabull de sa gent;
forta ha sigut l' embestida,
mes Tolosa l' ha escupida
com á l' aigua 'l ferro ruhent.

L' Aquitània en pes arbola
son pendó ab un crit etern;
l' estol d' en Carles tremola
y fugint, fugint, brahola
com un monstre del infern.

Y al ser nit, mentres reposa
en Carles lluny de ciutat
retráu en veu tremolosa
ab l' empresa de Tolosa
la mort del compte Bernat.

A. BORI Y FONTESTÀ.

NOVAS

Disapte vinent á las nou del vespre celebra en lo Teatro Principal lo *Centre Catalá* d' aquesta ciutat la sessió inaugural de sas tasques del any present, la qual vindrá á ser aniversari de sa fundació. Y á l' endemá, diumenge, tindrà lloch un dinar de celebració que, á no presentarse destorbs, s' efectuará en la Salut, en obsequi als forasters que vingan á honrar tan senyalada festa.

Aquestos sabém que serán en gran número, contantshi entre ells als Presidents de Associacions y Directors de Periódichs Catalanistas, aixís com també las mes significadas personalitats de la causa de Catalunya.

Nosaltres estém en la convicció de que l' acte que prepara 'l nostre *Centre* ha de revestir una importancia extraordinaria y tením además la seguritat complerta de que Sabadell l' ha de tenir en la consideració que 's mereix, sabent com sab ben bé que als soldats del exercit catalanista no 'ls guía cap ambició ni mira secundaria sinó 'l bé del pays tan desdixat en mans de adotsenats polítichs sols atents al interés propi.

Com no ha de ser una festa ni monárquica, ni republicana, ni avansada, ni retrógada, en l' usual sentit que 's dona á aquestas paraulas, á ella podrán assistirhi sense escrúpuls tots los que de camps diversos procedeixen á enterarse de si en conciencia deuben continuar ó

nó militant en partits que sols han fet que atropellar lo que la Patria té de mes digne y mes sagrat.

Nostre particular amich don Joseph Got y Anguera, autor de *Muralla de ferro*, está donant fi á una nova pessa catalana titulada, *Suspiras*.

En la nit del disapte día 18 dels corrents morí en aquesta ciutat, nostre particular amich y distingit compatrici D. Pau Montllor y Juncá. (D. E. P.)

Com podrán veurer nostres llegidors, en altre lloch d' aquest número nos ocupem de tingudament del malaguanyat fabricant, que tan bons recorts ha deixat á Sabadell.

Rebi nostre distingit amich y entussiasta catalanista D. Domingo Montllor, fill del finat, y demés familia lo sentit péssam que li enviem desde las columnas de LO CATALANISTA.

Dintre 8 dias estarán en disposició de rebre tota mena d' instalacions los Palaus de Ciencias y de Agricultura de la Exposició Universal, qual direcció ha corregut á cárrech del arquitecte senyor Falqués.

Nostre distingit amich don Francisco Flos, acaba d' experimentar la sensible pérdua de sa bona mare donya Josepha Calcat (Q. E. P. D.)

Acompanyem á nostre bon amich y demés familia en l' inmens dol que 'ls ha ocasionat pérdua tan irreparable.

La companyia de ópera italiana que debutará avuy en nostre Teatro Principal posará en escena la aplaudida opera en 4 actes *Hernani*.

S' ha repartit 'l *Boletín de la Academia Calasancia*, corresponent al 15 d' aquest mes, contenint un variat y escullit sumari.

La funció y Salve de Montserrat dedicada á la Sma. Verge que venia celebrantse en la Parroquial de la Puríssima Concepció los dissaptes per la nit, se celebrarà desde avuy tots los diumenges durant la misa de once y mitja, cantantse ademés per la Escolanía tres Ave-Marías á intenció de la persona que costea la funció.

Se 'ns suplica que fem públich als socis del *Centre Catalá de Sabadell* que desitjin concorrer al dinar que en obsequi als ilustres patricis y entitats catalanistas, tindrà lloch 'l endemá de la Vetllada inaugural ó sia 'l próxim diumenge, que poden passar á suscriu-rers en la llista oberta al efecte en casa 'l senyor President, Travessia de la Rambla, nú-mero 12, de 12 á 1 de la tarde y de 8 á 10 de la nit. Al mateix temps podrán recullir las invitacions que necessitin pera la Vetllada del dissapte.

La Companyia Catalana del Teatro Romea, te en estudi una comedia titulada *¡Mala nit!*, escrita per lo festiu autor don Joseph Pous.

Lo dia 5 de Maig próxim se celebrarà á Madrid lo segon sorteig dé la Loteria per lo sistema de irradiació. Constará de 30,000 billets á 100 pessetas cada un dividits en décims de 10 pessetas, distribuintse 2.190,000 pessetas en 3,006 premis.

S'ha posat á la venta en las principals llibrerías lo drama *La pena de mort*, de don Frederich Soler y don Joseph Martí y Folguera ab tan éxit posat en escena en lo Teatro Catalá la present temporada. Aquesta obra porta la següent expressiva dedicatoria: "A la memoria de tots los que han sigut injustament condemnats á mort".

A Sant Pol de Mar s' ha format una associació catalanista ab valiosos elements d' aquella població, la qual te ja sos estatuts á la aprobació superior.

Los entusiastas sanpolenchs que la forman celebrarán immediatament la sessió inaugural ab gran solemnitat en l' apropiat local de que disposan.

La agrupació catalanista que s' havia format com á secció del Cassino del Centre de Capellades de qual inauguració donarem compte, s' ha estés á tota la societat. En la junta general per la mateixa celebrada fa poch dias, s' ha acordat celebrarse l' acte de constitució tan prompte com estigan aprobats los estatuts. Podém dir, donchs, que tenim á Capellades una poderosa Associació catalanista consagrada com las sevas germanas tant sols als sagrats interessos de la Patria.

La direcció general del Tresor ha dirigit un telégrama circular á las Tesorerías d' Hisenda, participantlosi l' extravio de 5000 libransas en blanch del Giro mútuo, números del 303,701 al 308,600.

Avisem als particulars, pera que si per casualitat, arribaren á sas mans algunas d' aquestas libransas, las considerin falsas.

Traduhim de *El Defensor* de San Sadurní de Noya:

"Lo dia cinch d' aquest mes 'l "Centre Catalá" celebrá la segona de sas conferencias públicas, á la qu' assistirem, deixantnos encare molt mes impressonats que la primera, perque fou mes práctica en son conjunt y revelá en los conferencians innegable coneixement de los temas que desantrotllaren. Las asociaciones que 's dedican al desantrotllo y progres de las arts y ciencias, com 'l "Centre Catalá", mereixen l' unanim aplauso de tothom."

La companyia d' aficionats ab que conta l' *Ateneo Sabadellés*, posará avuy en escena, 'l tan celebrat drama en 3 actes y en vers, original del reputat autor dramátich don Frederich Soler, *La Rosa Blanca*, finalisant la funció ab 'l cuadro de la Gran-Via *Los tres ratas*.

Lo despaig d' entradas estaré obert en la Consergeria del propi Ateneo de deu á dotse matí y de tres á cinch de la tarde.

"La Veloce", companyia de navegació italiana, ha publicat un prospecte anunciant que, ab motiu de la próxima Exposició, sos vapors que prestan lo servey de la línea de la Plata, farán escala en Barcelona, aixís á la anada com á la tornada, durant los mesos de Febrer, Mars, Abril, Maig y Juny, establint rebaixas de preus pera nostre Port. Així, ab arreglo al itinerari establert per la Companyia, arribarán á Barcelona, procedents de Génova y de pas per Plata, en los dias 4 y 16 de Mars, los vapors "Vittoria" y "Mateo Bruzzo"; en los dias 4, 15 y 26 d' Abril, los vapors "Nort-América", "Duchessa di Génova" y "Europa"; en los dias 4, 16 y 25 de Maig, los vapors "Duca di Galliera", "Sot-América" y "Vittoria", y en los dias 5, 16 y 25 de Juny, los vapors "Mateo Bruzzo", "Na-

poli" y "Duchessa di Génova". Procedents del Plata y ab rumbo á Génova, sortiran d' aquest port, en los dias 4, 14 y 24 d' Abril, 7, 15 y 23 de Maig, 4, 14 y 24 de Juny, 7, 14 y 24 de Juliol, y 6 y 14 d' Agost, los vapors de la expressada companyia "La Veloce".

Los preus del passatge de Génova á Barcelona y vice-versa, serán: en primera classe, 140 franchs; en segona classe, 80 idem, y en tercera classe, 50 idem, comprés tot, menjar y servey.

Se troba á Barcelona M. Ch. Prevet, comissari general de la vehina República en la Exposició Universal d' aquella ciutat, propositantse que 'ls artistes que exhibeixin en lo Palau de Bellas Arts, sian pintors y esculptors que hajan guanyat premi en lo Saló de Paris. Todas las demás instalaciones corren també á son cárrech.

Haventse aumentat recentment ab novas col·leccions la *Exposició de fotografias d' assumptos referents á Catalunya y antich reyalme d' Aragó*, portada á cap per l' "Associació Catalanista d' Excursions Científicas," entre las quals hi descolla 'l notable y numerós aplech de vista del Roselló, Pirineus y Andorra: y veyentse, per altra part, mes concorreguts de dia en dia 'ls salons de la "Lliga de Catalunya," Fontanella, 8, primer, ahont aquella 's troba instalada, l' associació organitzadora, desitjosa de que 'ls entusiastas per nostra terra pugan aprenhar ab mes detenció la válua de sas bel·lesas naturals, y de sas joyas artísticas, posa en coneixement del públich que resta prorrogada fins al darrer del present mes la fetxa de la clausura de la Exposició, continuant oberta á las mateixas horas (10 á 1 del matí y de 9 á 11 de la nit.)

En lo concurs que pera obtenir lo millor modelo de diploma convocá la Junta de la Exposició de Barcelona, resultá guanyador del premi don Dionis Baixeras á qui també se li adjudicá l' accessit. Se concediren además, distincions honoríficas á don Joseph Lluís Pellicer y á don Enrich Monserdá.

SECCIÓ RELIGIOSA

PARROQUIA DE LA PURÍSSIMA CONCEPCIÓ

Aquest matí á las deu, solemne ofici á cant plá, cantat per los Srs. Sacerdots, á las onze y mitja missa durant la qual se cantarà la Salve y Ave-Marias; per la tarde á las quatre, després del Sant Rosari, la Congregació del Sant Cristó de la Bona Mort celebrarà 'ls piadosos exercicis del Via-Crucis y sermó cuaresmal per lo Rvmt. P. Plácit Vilarrubias, misioner apostólich, acabantse la funció ab la adoració de la Sta. Imatge.

ANUNCIS OFICIALS

BANCH DE SABADELL

Aquesta societat procedirà al pago del dividendo de beneficis de sis pessetas per acció, acordat en la Junta general celebrada lo dia 19 dels corrents, en los dias feyners compresos desde 'l 27 del actual Febrer al 10 del próxim Mars abdos inclosos, de 9 á 12 del matí.

Transcorregut dit plasso, quedarán tan sols destinats pera l' esmentat pago, los dimars no festius de cada setmana, de 10 á 12 del matí.

Los senyors accionistas que féren lo deposit en Secretaria d' aquesta societat pera

concorrer á la mentada Junta general, podran passar á recullir sas accions en los dias y horas consignats, mitjantsant la presentació del corresponent resguart.

Sabadell 21 de Febrer de 1888.—L' Administrador, *Pere Llonch y Font*.

CAIXA DE ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat fins aquesta fetxa 3,454 pessetas procedentas de 340 imposicions, essent 2 lo número de nous imponents.

S' han tornat 2,084 pessetas 42 céntims á demanda de 21 interessats.

Sabadell 19 de Febrer de 1888.—Lo Director accidental, *Rafel Soler*.

SECCIÓ DE ANUNCIS

PERA 'LS MONTE-PIOS

Papeletas de cobro á 7, 8 y 9 rals milé, segons la classe del paper. 400 Estats, 80 rals; 1,000 Reglaments á 16 páginas, 35, 40 y 50 pessetas, segons la classe del paper.

Imprempta de J. Comas, Capmany, 18.—Sabadell

ENCUADERNACIONES BARATÍSSIMAS

Se fan de totas classes y preus. Ilustracions y Obras de lujo, Novelas, etc., etc. Los libros se entregan á las 48 horas de encarregats.

RAMBLA, 70, CAPMANY, 18

NUMERADOR AUTOMÁTICH

Se in ven un ab lo qual se pot numerar desde 'l número 1 al 9,999. Dirigirse á la Rambla, número 70.

TINTA COMUNICATIVA COLOR VIOLETA

Se fan Facturas, Cartas, Memorandums, Lletres y tota classe de documents.

Aquesta casa ha rebut grans colleccions de characters pera tota classe de traballs y especialment pera targetas á varios colors.

IMPREMTA, CAPMANY, 18.—SUCURSAL, RAMBLA, 70

JOAN COMAS.—SABADELL

Imprempta y Encuadernacions de Joan Comas Faura, carrer de Capmany 18.—SABADELL